

1. Doel

In deze instructie wordt het stappenplan voor de omgang met asbesthoudend materiaal beschreven.

2. Toepassingsgebied

Deze instructie is van toepassing op al het personeel van Evonik Antwerpen NV alsook de contractoren met inbegrip van interims.

3. Afkortingen

CL: Centraal Labo

CPBW: Comité voor Preventie en Bescherming op het Werk

EAV: Erkend asbestverwijderaar

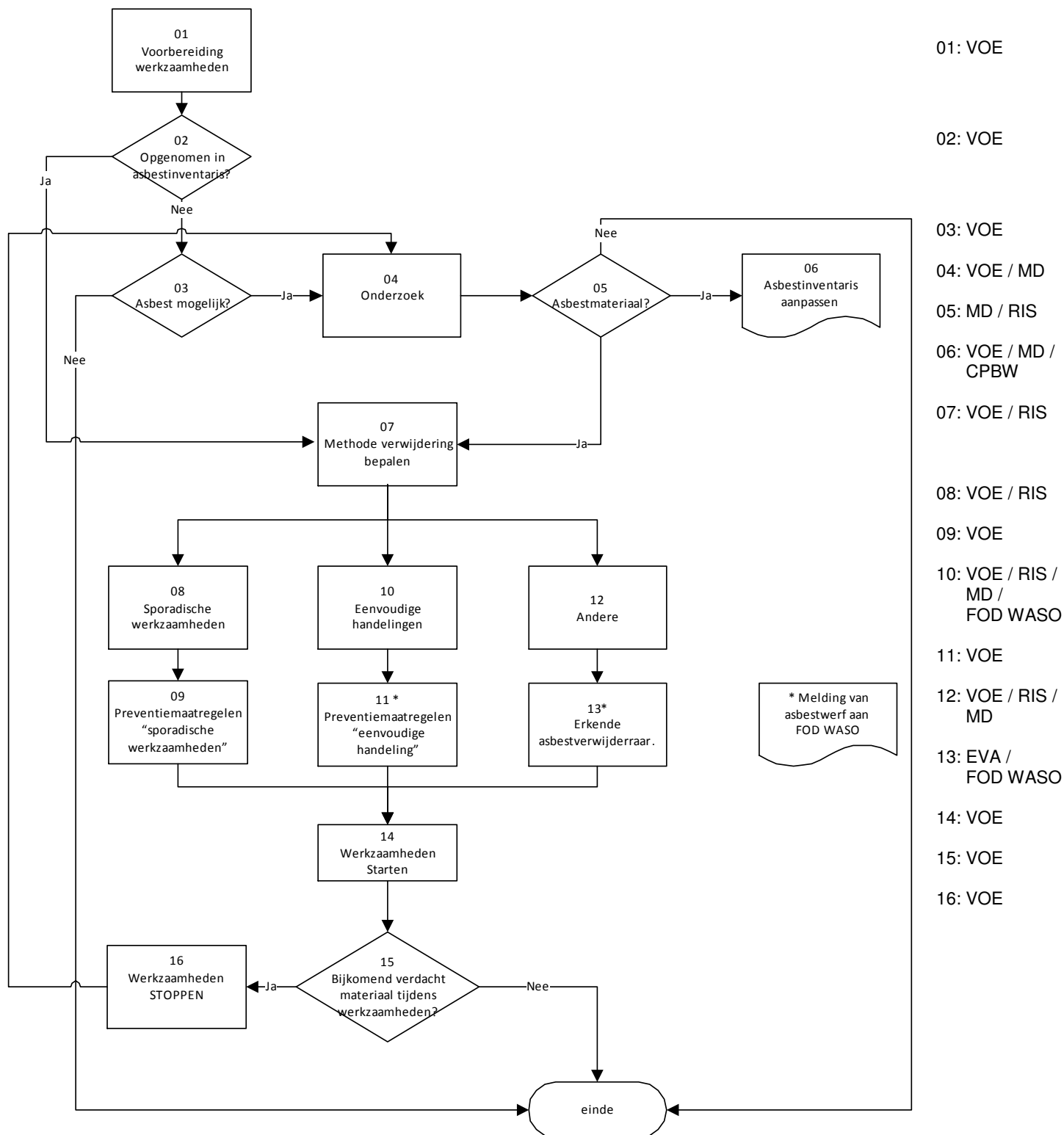
MD: Medische Dienst

RIS: Risicobeheer

VOE: Verantwoordelijke van de Organisatorische Eenheid

FOD WASO: Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg

4. Afloopschema en verantwoordelijkheden

5. Toelichting bij procesafloop

01 Voorbereiding werkzaamheden

Gebouwen en installaties die dateren van vóór 1998 hebben een risico op de aanwezigheid van asbesthoudende materialen. Bij (de)montagewerken, af-isoleren, afbraak- of sloopwerkzaamheden van deze installaties, gebouwen of delen hiervan, dient voorafgaand de asbestinventaris te worden geraadpleegd.

Een overzicht van het op Evonik Antwerpen aanwezige asbest, de staat van het asbest en de geplande werkzaamheden zijn opgenomen in de asbestinventaris.

De asbestinventaris is raadpleegbaar via Ennov en wordt jaarlijks in september gepubliceerd (zie VEI-RB / REG / 545). De laatste stand kan steeds bij de Medische Dienst worden geraadpleegd.

De aanwezigheid van asbest wordt op de opdrachtaanvraagesignaleerd door aankruising van het vak 'bevat asbest'.

Hanteer steeds het voorzorgsprincipe! Materialen waarvan niet uitgesloten kan worden dat ze asbesthoudend zijn, worden beschouwd en behandeld als asbesthoudend.

Het gebruik van mechanische werktuigen met grote snelheid (boren, slijpen, schuren, e.d.), hogedrukreinigers, luchtcompressoren, schoonmaakmachines voor het reinigen van objecten of ondergronden in asbesthoudend materiaal of ermee bekleed, voor het verwijderen van asbest is verboden.

02 Asbest in inventaris opgenomen?

Indien uit de raadpleging van de inventaris blijkt dat er asbest aanwezig is, zal er a.d.h.v. een analyse de geschikte verwijderingsmethode bepaald worden.

03 Asbest mogelijk?

Indien asbest wordt aangetroffen of er is een vermoeden van aanwezigheid van asbest dat **niet** in de asbestinventaris is vermeld, wordt een onderzoek opgestart.

Indien de aanwezigheid van asbest niet mogelijk is, kunnen de werkzaamheden zonder bijkomende preventiemaatregelen gestart worden.

04 Onderzoek

De VOE contacteert de Medische Dienst die:

- ter plaatse een niet-destructieve meting uitvoert met een asbestrefractometer ofwel
- een meting uitvoert op de Medische Dienst van een in doorzichtig verpakt staal van het verdacht materiaal.

Voor het nemen van het staal zijn minimaal de preventiemaatregelen nodig zoals beschreven onder punt 9.

Indien deze analyse geen uitsluitsel kan geven op de aanwezigheid van asbest zal er een beroep worden gedaan op een door de FOD WASO erkend labo voor het nemen van asbeststalen en de analyse hiervan.

Opmerking:

NT: indien er op asbestverdachte materialen duidelijk de letters NT (New Technologie) terug te vinden zijn, is de kans dat het materiaal asbest bevat klein.

05 Asbestmateriaal?

Als uit analytisch onderzoek volgt dat er geen asbest aanwezig is, kunnen de werkzaamheden zonder bijkomende preventiemaatregelen doorgevoerd worden.

Indien er uit de analyse blijkt dat asbesthoudend materiaal werd aangetroffen, wordt er een analyse uitgevoerd door de VOE en RIS teneinde de verwijderingstechniek vast te leggen.

06 Inventaris aanpassen

De inventaris wordt aangepast als:

- uit de analytische metingen volgt dat nog niet geïnventariseerd asbest aangetroffen is;
- tijdens de jaarlijkse visuele inspectie van het reeds geïnventariseerde asbest wijzigingen (bv. beschadiging) in de toestand worden vastgesteld;
- werkzaamheden worden doorgevoerd welke de toestand van het reeds geïnventariseerde asbest veranderen (bv. verwijdering of herstelling).

07 Methode voor verwijdering bepalen

Afhankelijk van de soort, de toestand (gebonden in de matrix, semi-hechtgebonden (= initieel gebonden maar sterk beschadigd bindmiddel), niet gebonden) en de staat van het asbesthoudend materiaal zal a.d.h.v. een risicobeoordeling de methode voor verwijdering bepaald worden na overleg tussen de VOE en RIS.

08 Sporadische werkzaamheden?

Indien de blootstelling van de werknemers sporadisch is, met een geringe intensiteit en uit de resultaten van de risicobeoordeling blijkt dat de grenswaarde niet zal worden overschreden en het werk bestaat in:

- korte niet-continue onderhoudsactiviteiten, waarbij men uitsluitend in contact komt met hechtgebonden asbest en die geen risico vormen op het vrijkomen van asbestvezels;
- asbestvezels die stevig in een matrix gebonden zijn; de asbestvezels zijn niet zichtbaar en het asbesthoudende materiaal is niet verweerd.
- asbesthoudende materialen die kunnen worden gefixeerd;
- de verwijdering van **niet-beschadigde materialen**, zonder deze stuk te maken;
- het inkapselen en het omhullen van asbesthoudende materialen die in goede staat zijn.

Bv. beperkt aantal (1 tot 2) asbesthoudende dichtingen, asbestkarton en asbesthoudend plaatmateriaal (eternietplaat).

Asbestkoorden, geweven materiaal vallen hier niet onder.

A.d.h.v. een risicoanalyse worden de preventiemaatregelen bepaald.

De minimaal te hanteren maatregelen worden beschreven in punt 9 "Preventiemaatregelen bij sporadische werkzaamheden".

De betrokken medewerkers dienen te worden geïnformeerd over de risico's, de preventiemaatregelen en de uitvoeringsmethode van de werken.

Gezien het sporadisch karakter en de geringe intensiteit van de werken dienen de uitvoerders geen houder te zijn van het opleidingsattest "eenvoudige handeling".

Deze werkzaamheden dienen niet te worden gemeld aan de betrokken overheidsdiensten.

RIS wordt steeds gecontacteerd voor advies vóór de aanvang van de werken.

09 Preventiemaatregelen bij sporadische werkzaamheden en staalname van asbesthoudend materiaal.

Algemene maatregel: draag adembescherming (stoffilter P3) en handschoenen.

Afhankelijk van het risico kan dit uitgebreid worden met een wegwerpoverall (stofdicht en waterbestendig) en S3-laarzen. Indien de werken plaatsvinden in een binnenruimte dient dit risico te worden opgenomen in de risicoanalyse om besmetting van de personen en omgeving te voorkomen. Bij werkzaamheden die in openlucht worden uitgevoerd, ligt dit risico lager.

Vóór het verwijderen van het asbesthoudend materiaal wordt dit altijd gefixeerd met een fixatiemiddel bv. bevochtigen met olie of met een specifiek product voor het fixeren van asbest bv. Foster.

Het verwijderde materiaal, het grondzeil en de beschermingskledij worden in een mini-asbestbag gedeponeerd die vervolgens gesloten wordt.

Bij de asbeststaalname om vast te stellen of een bepaald materiaal asbest bevat, worden handschoenen en een stoffilter P3 gedragen.

Bij het verwijderen van asbestdichtingen zijn er 3 situaties mogelijk:

- De dichting zit los en valt vanzelf uit de geopende flensverbinding. Hier zijn geen specifieke veiligheidsmaatregelen nodig. De dichting wordt verzameld bij het asbestafval.
- De dichting zit langs 1 kant vast. Deze kunnen in het overgrote deel van de gevallen op een eenvoudige manier verwijderd worden. Hiervoor worden een stoffilter (P3) en handschoenen gedragen. Fixeer met olie.
- De dichting is door thermische belasting langs twee zijden **verkleefd**. Voor de verwijdering van deze verkleefde dichting zijn **specifieke preventiemaatregelen** nodig om blootstelling aan asbest te vermijden.

Verkleefde asbestdichtingen komen vooral voor in oudere installatiegedeelten waar warme vloeistoffen worden verpompt.

Gedetailleerde beschrijving van de werkwijze bij een verkleefde asbestdichting:

- Draag adembescherming (stoffilter P3), handschoenen, een wegwerpoverall (asbestkit verkrijgbaar bij de MD) en S3-laarzen. Mouwen en broekspijpen worden met tape dicht gekleefd.
- Plaats een plastic folie onder de flens, zodat stukjes die bij het bewerken loskomen, worden opgevangen.
- Besproei de dichting vóór en tijdens het afsteken met fixeervloeistof (bv. kruipolie of Foster). Hierdoor verkleven eventuele vrijkomende asbestvezels. Water is enkel geschikt om tijdens de werkzaamheden op het asbesthoudend materiaal te vernevelen en het zo nat te houden.
- Tracht de dichting in zo groot mogelijke stukken te verwijderen om stofvorming te vermijden.
- Deponeer alle asbesthoudende materialen onmiddellijk in een afvalzak voor asbestafval.

- Resten moeten met gepast handgereedschap van het dichtvlak worden afgestoken/geschraapt. Gebruik hiervoor geen sneldraaiende gereedschappen, schuurmachines, perslucht e.d. aangezien deze het vrijkomen van fijne vezels bevorderen.
- Reinig gebruikt gereedschap ter plaatse en voeg eventuele resten bij de rest van het afval.
- Gemorste resten opnemen met een vochtige vod, nooit droog vegen.
- Reinig het dichtvlak met een vod dat lichtjes met olie werd bevochtigd (behalve bij waterstofperoxide- en zuurstofleidingen!).
- De plastic folie voorzichtig opvouwen en onderbrengen bij het asbestafval.
- Trek eerst de wegwerpoverall en de handschoenen uit alvorens het stofmasker te verwijderen. Het wegwerppak, het masker en de handschoenen worden verzameld bij het asbestafval.
- Sluit de asbestafvalzak bij het einde van de werken. Vul de zak slechts gedeeltelijk, zodat hij goed gesloten kan worden. Let erop dat bij het sluiten zo weinig mogelijk lucht (met eventuele asbestvezels) kan ontsnappen.
- Na het beëindigen van de werkzaamheden douchen de uitvoerders zich.

10 Verwijdering door eenvoudige handelingen

Eenvoudige handelingen zijn methodes van verwijdering van asbest of asbesthoudend materiaal, waarbij het risico op vrijkomen van asbest in alle gevallen zo beperkt is dat de concentratie van 0,01 vezels per cm³ niet wordt overschreden.

De techniek van eenvoudige handelingen wordt uitsluitend toegepast bij de verwijdering van:

- hechtgebonden asbest dat niet beschadigd is of waarbij er geen vrije vezels zichtbaar zijn en waarbij verwijdering geen aanleiding geeft tot een wijziging van de toestand;
- hechtgebonden asbest dat beschadigd is of waarbij er vrije vezels zichtbaar zijn en die verwerkt is in een buitentoepassing waarbij geen derden aanwezig zijn, voor zover de verwijdering geen aanleiding geeft tot een wijziging van de toestand;
- meerdere asbesthoudende dichtingen of pakkingen;
- asbesthoudende koorden en geweven materialen;
- asbesthoudende remvoeringen en analoge materialen;
- asbesthoudend plaatmateriaal, asbestkarton, voor zover het asbest gefixeerd is en het eenvoudig gedemonteerd, weggenomen en verpakt kan worden zonder de asbesthoudende materialen te breken of te beschadigen;
- asbestcontaminatie van een lokaal, ruimte, gebouw of technische installatie waarbij er geen zichtbare asbestresten aanwezig zijn, voor zover het lokaal, de ruimte, het gebouw of de technische installatie gereinigd wordt met stofzuigers met een absoluutfilter en door middel van vochtige doeken.

Bij de toepassing van eenvoudige handelingen zijn bijkomende preventiemaatregelen noodzakelijk (zie punt 11).

Enkel de werknemers die voorafgaand een basisopleiding, gegeven door een instelling extern aan de onderneming, gekregen hebben, mogen eenvoudige handelingen uitvoeren.

RIS en MD maken een risicoanalyse en geven advies over de te volgen methode en beschermingsmiddelen en het CPBW wordt hierover geïnformeerd.

Er wordt een werkplan opgesteld met plaatsbeschrijving, werkmethode en preventiemaatregelen.

Er wordt 3 weken vóór de aanvang van de werkzaamheden een schriftelijke melding gemaakt aan de FOD WASO, Afdeling van het toezicht op de chemische risico's, door de uitvoerder van de werkzaamheden. RIS ontvangt een kopie van deze melding.

Vóór de start van de werkzaamheden wordt RIS gecontacteerd voor het maken van een veiligheidsrondgang ter controle of de vastgelegde preventiemaatregelen worden doorgevoerd.

Gezondheidstoezicht wordt voorzien door de MD ingeval de werkzaamheden door eigen medewerkers worden uitgevoerd.

Alle andere werkzaamheden aan asbesthoudend materiaal **moeten** worden doorgevoerd door een erkend asbestverwijderaar.

11 Preventiemaatregelen bij eenvoudige handelingen

A.d.h.v. een risicoanalyse worden de preventiemaatregelen bepaald.

De min. te hanteren maatregelen zijn:

1. Het terrein wordt afgebakend en/of van signalisatie met asbestlogo voorzien.
2. De uitvoerders hun PBM: handschoenen, een wegwerpoverall, adembescherming (stoffilter P3) en S3-laarzen. De mouwen en de broekspijpen moeten met tape dicht gekleefd worden.
3. De vloer / grond wordt voorzien van bescherming om asbesthoudend materiaal op te vangen.
4. De te verwijderen materialen worden preventief gefixeerd.
5. Het asbesthoudend materiaal wordt losgemaakt zonder te beschadigen.
6. Tijdens het verwijderen wordt het materiaal regelmatig bevochtigd, zodat alle vlakken nat blijven.
7. Reinig het gebruikte gereedschap met een vochtige doek.
8. Verzamel alle mogelijke verontreinigde materialen en verzamel deze in de voorziene afvalzak.
9. Als laatste worden de PBM in de voorziene afvalzak gedaan, het stofmasker als laatste.
10. Na de werken is men verplicht zich te douchen.
11. De werkmethode wordt geëvalueerd door luchtmetingen uitgevoerd door een erkend laboratorium. Hieruit moet volgen dat bij de te volgen werkwijze de grenswaarde van 0,01 vezel per cm³ niet wordt overschreden.

12 Andere

Werkzaamheden, verwijdering, inkapseling of omhulling van asbest in slechte staat of van asbest in goede staat (losgebonden), maar welke niet onder de sporadische of eenvoudige handelingen vallen, **moeten** worden doorgevoerd door een erkend asbestverwijderaar.

13 Erkend asbestverwijderaar

Een lijst van de door de overheid erkende asbestverwijderaars is terug te vinden op de website van de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg (www.werk.belgie.be).

RIS overhandigt een kopie van de asbestinventaris tegen ontvangstbewijs aan de erkend asbestverwijderaar.

De erkend asbestverwijderaar moet volgende maatregelen nemen:

1. Meldingen

- De werkzaamheden dienen voorafgaandelijk te worden gemeld aan de met toezicht belaste ambtenaar (FOD WASO – Chemische risico's).

Deze melding dient minstens een beknopte omschrijving te bevatten van:

- de gegevens van de uitvoerder (naam verantwoordelijke, gegevens firma);
- de verantwoordelijke Evonik;
- het projectnummer;
- de ligging van de bouwplaats;
- de gebruikte soorten en hoeveelheden van asbest;
- de analysegegevens (soort van asbest) van het labo;
- de verrichte werkzaamheden en de toegepaste verwijderingstechniek;
- het aantal betrokken werknemers;
- de identificatie van de betrokken werknemers;
- de begindatum en de duur van de werken;
- het gezondheidstoezicht uitvoerders;
- de gegevens van het erkend laboratorium;
- de gegevens van de firma die het materiaal verwerkt of van de plaats van deponie.

2. Preventiemaatregelen bij blootstelling aan asbest

A.d.h.v. een risicoanalyse worden de preventiemaatregelen bepaald en een werkplan opgesteld. Dit werkplan dient te worden goedgekeurd door de VOE i.s.m. RIS.

Het werkplan bevat min. volgende aspecten en wordt ter inzage gehouden op de plaats waar de werken worden uitgevoerd:

- de getroffen maatregelen om de blootstelling te voorkomen:
 - de te nemen preventiemaatregelen tegen de verspreiding van asbest (collectief);
 - de persoonlijke beschermingsmiddelen;
 - de werkmethode;
 - de algemene technische preventiemaatregelen;
 - het opstellen van een beschrijving van de apparatuur die gebruikt wordt voor de bescherming en ontsmetting van personen;
- het opstellen van een procedure voor de vrijgave van de werken;
- de plaatsing van veiligheids- en gezondheidssignalering die waarschuwt dat een overschrijding van de grenswaarde mogelijk is en dat de werkzone slechts toegankelijk is voor speciaal daartoe opgeleide werknemers;
- het opstellen van een meetplan: de resultaten van de uitgevoerde metingen zijn beschikbaar op de werf;
- het gezondheidstoezicht;
- de opleiding;

- het gebruik van uitsluitend werktuigen met lage snelheid;
- de beperking van het aantal blootgestelde werknemers;
- regelmatige reiniging van de lokalen en de uitrusting;
- de signalisatie en afbakening van de zones;
- de deskundige verwijdering van het afval;
- het hygiënisch omgaan met beschermkledij en persoonlijke beschermingsmiddelen;
- de maatregelen bij overschrijding van de grenswaarde.

14 Werkzaamheden starten

De werkzaamheden worden doorgevoerd, rekening houdend met de preventiemaatregelen voorgeschreven in de punten **09 ,11 en 13**.

Indien de werkzaamheden in samenwerking met een erkend asbestverwijderaar uitgevoerd worden, dient deze firma in te staan voor een oordeelkundige verwijdering van het afval. Dit gebeurt steeds in overleg met de Milieudienst.

In alle andere gevallen wordt het asbestafval in de daarvoor bestemde afvalzakken verzameld in de eenheid en door de Milieudienst verwijderd (melding via ANT-AFVAL of tel. 3634).

Na de doorvoering van de werkzaamheden wordt de MD hiervan verwittigd, zodat de inventaris aangepast kan worden.

15 Bijkomend verdacht materiaal tijdens werkzaamheden

Indien er tijdens de werkzaamheden een nieuwe bron van asbesthoudend materiaal wordt aangetroffen, worden de werkzaamheden gestopt en dient er een nieuw onderzoek en een evaluatie plaats te vinden.